SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY
Vilhonkatu 4 B
00100 HELSINKI

4.11.2021

Talousvaliokunta

Suomen matkailualan liitto ry:n (SMAL) lausunto: Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (viides kierros)

Suomen matkailualan liitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (viides kierros).

Yleistä

SMAL pitää kannatettavana, että valtiovalta jatkaa koronan eniten runtelemien toimialojen tukemista viidennellä kustannustukikierroksella. Erityisesti matkailualalla vaikeudet jatkuvat jo tehdyistä matkustusrajoitusten poistamisista huolimatta; sisärajavalvonta loppui heinäkuussa 2021 ja 'vältä turhaa matkustusta'-suositus poistui 15.9. Suomeen suuntautuvaa matkustusta rajoitetaan kuitenkin edelleen terveysturvallisuuteen liitetyillä rajoituksilla, näillä näkymin ainakin vuoden 2021 loppuun saakka. Ulkorajojen osalta valvontaa on jatkettu kuukaudesta toiseen, eikä tiedossa ole mitään aikataulua niiden lopulliseksi purkamiseksi.

Matkailuala odottaa siis edelleen kansainvälisen matkustuksen käynnistymistä. Etenkin kansainvälisen matkustuksen parissa toimiville yrityksille on luonteenomaista se, että tuotannon valmistelu vie vähintään viikkoja, usein kuukausia. Voimassa olleet ja edelleen voimassa olevat matkustusrajoitukset eivät ole mahdollistaneet toiminnan merkittävää käynnistämistä ja henkilökunnan töihin kutsumista, mikä on hidastanut tuottavan liiketoiminnan aloittamista. SMALin jäsenistöltään keräämien tietojen mukaan matkatoimistomyynti oli syyskuussa 2021 yhä vain noin 25 prosenttia syyskuun 2019 myynnistä. Henkilökuntaa oli samaan aikaan täysiaikaisessa työssä 59 prosenttia kokonaistyövoimasta.

Kansainvälistä matkailua ei polkaista pystyyn täysipainoisesti vielä pitkään aikaan, sillä koronan vaikutukset ovat sen konkreettisten vaikutusten lisäksi myös psykologisia. Pitkään voimassa olleet matkustusrajoitukset ja päättäjien yleinen matkustusnegatiivinen kanta ovat vaikuttaneet suomalaisten matkustusintoon. Vaikka rajoituksia joiltain osin puretaan, ala tarvitsee kuitenkin myös positiivista viestintää viranomaisten puolelta. Tätäkin taustaa vasten on oikeudenmukaista, että matkailualaa tuetaan vielä ainakin viidennen kustannustukikierroksen verran. Tukea tarvittaisiin alalla vielä ainakin vuoden 2022 alkuun saakka.

Esitysluonnoksen mukaan kustannustuen enimmäismäärä olisi tukikaudella miljoona euroa yritystä kohden ottaen kuitenkin huomioon, ettei Euroopan komission hyväksymän puitetukiohjelman (SA.56995(2020/N) nojalla myönnettyjen yhteenlaskettujen tukien yrityskohtainen yläraja ylitä 1,8 miljoonaa euroa.

Puiteohjelman mukaisesti yrityskohtaista ylärajaa laskettaessa otetaan huomioon kaikki yksittäisen yrityksen ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yritysten saamat tuet, jotka on myönnetty edellä mainitun Euroopan komission päätöksen nojalla. Kuten SMAL on jo aiemminkin kantanaan esittänyt, kustannustuen tulisi kohdistua tasapuolisesti niin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kuin alan suurimpiin yrityksiin. Hallituksen esityksessä ehdotettu 1,8 miljoonan euron kustannustuen yrityskohtainen yläraja jättäisi kuitenkin matkailualan suurimmat yritykset ja

työllistäjät täysin tämän tukikierroksen ulkopuolelle. Ottaen huomioon matkailuyritysten haasteellisen taloudellisen tilanteen, tämä tukikatto estäisi näiden yritysten mahdollisuuden kutsua lomautettua henkilöstöään takaisin töihin. Myös suurille yrityksille syntyy kiinteitä kuluja jatkuvasti ja aivan samoin kuin pk-sektorin yrityksille. SMAL katsoo, että kustannustuki V:n täytyy kohdistua myös toimialan suuriin yrityksiin, joiden merkitys koko suomalaisella matkailuteollisuudelle on suuri. SMAL pitää elintärkeänä, että V-kustannustukikierroksella jatketaan Euroopan komission tukiohjelmaa, joka mahdollistaa kustannustuen myöntämisen yrityksille, joiden alkuperäisen tukiohjelman mukainen 1,8 miljoonan euron tukikiintiö on täynnä. Tuen enimmäismäärän tulisi täten olla 10 miljoonaa euroa.

Pykäläkohtaiset kommentit

5e §. Matkailu- ja ravintola- sekä tapahtuma-alan ja liiketoimintarajoitusten alaiset yritykset

1 momentti
SMAL pitää hyvänä, että lakiin ehdotetaan lisättävän lista toimialoista, joilla toimivat yritykset voivat hakea kustannustukea. Kyseessä olevat alat ovat kärsineet eniten koronapandemiasta, ja erityisesti matkailuala kärsii yhä edelleen pandemian vaikutuksista. SMAL pitää hyvänä myös sitä, että toimialalistalle on nyt lisätty muun muassa linja-autojen tilausliikenne. SMAL esitti tätä työ- ja elinkeinoministeriölle antamassaan lausunnossa.

2 ja 3 momentit
SMAL kannattaa sitä, että kustannustukea voitaisiin myöntää myös yrityksille, jotka eivät toimi nimetyillä toimialoilla, mutta joiden toimintaan suoraan tai niiden merkittävään asiakaskuntaan on kohdistunut julkisoikeudellisia rajoituksia.

6 momentti
Esitysluonnoksen mukaan kustannustuki V:n kausi olisi 1.6.-30.9.2021 ja vertailukausi 1.6.-30.9.2019. SMAL katsoo kuitenkin, että kuten edellä on tuotu esiin, kriisi ei ole vielä matkailuyritysten osalta ohi. Sen vuoksi tukea tarvittaisiin vielä ainakin vuoden 2022 alkuun saakka. Tukikausi V voisi olla esitetty ajanjakso, mutta samalla tulisi käynnistää valmisteluja kustannustuen jatkosta aloille, joiden toiminta ei pandemiasta johtuen ole palautumassa nopealla aikataululla pandemiaa edeltävälle tasolle.

SMAL pitää perusteltuna sitä, että yritykselle voitaisiin maksaa kustannustukea sillä edellytyksellä, että sen liikevaihto on laskenut tukikautena enemmän kuin 30 prosenttia.

Lopuksi

SMAL on tyytyväinen, että valtio on myöntänyt kustannustukea koronapandemiasta kärsivälle matkailualalle. Matkailuteollisuus on hyvin kansainvälinen ja kilpailtu toimiala. Mikäli suomalaisia matkailuyrityksiä ei tueta riittävän pitkään ja siten, että niillä on mahdollisuus selvitä siihen saakka, että kansainvälistä matkustusta rajoittavat tekijät poistuvat, niiden kilpailukyky kansainvälisiin kilpailijoihin nähden heikkenee. Myös Suomen maine ja houkuttelevuus matkakohteena ovat suuressa vaarassa. Yhä edelleen jopa monilla eurooppalaisilla matkailuammattilaisilla on se käsitys, että Suomeen ei pääse matkustamaan. Niin kauan kuin tällaisten näkemysten oikaisemiseen ei saada Suomen valtion taholta nykyistä jämäkämpää otetta ja selkeämpää viestiä, ja niin kauan kuin kansainvälistä matkustusta rajoitetaan, pitää valtion jatkaa tilanteesta kärsivien yritysten tukemista.

SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY (SMAL)

Heli Mäki-Fränti
Toimitusjohtaja

Tarja Luoma
Lakimies